

секторі, Україна тяжіє до лідерів своєї групи країн, однак якість товарної структури знижує загальну ефективність експорту.

Товарами в торгівлі яких Україна не має компаративних переваг нині, але виробництво яких необхідно нарощувати разом із покращенням їх якості є молоко та молочні продукти, яйця птиці, м'ясо ВРХ, свинина, овочі та фрукти. Їх збільшення в структурі експорту здатне забезпечити розширення ринків збуту та створити передумови для підвищення ефективності виробничих систем від мікро до макрорівня.

Список використаних джерел:

1. Карасьова Н.А. Диверсифікація експортних потоків аграрного сектору України / Н.А. Карасьова // Економіка АПК. – 2016. – № 8. – С. 48–54.
2. FAOSTAT : <http://faostat3.fao.org/download/T/TP/E> [2016 06 05].

Пушкар Т.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємств
міського господарства*

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова
м. Харків, Україна*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасні тенденції розвитку світової економіки значно відбиваються на становленні національної економіки України. Процеси інтернаціоналізації виробництва і обігу, міжнародної економічної інтеграції, транснаціоналізації, що ведуть до поглиблення глобалізації світової економіки, знаходять свій прояв у формуванні експортної орієнтації, формуванні обсягів і структури імпорту товарів і послуг, залученні іноземних інвестицій, розвитку новітніх форм міжнародного економічного співробітництва. Реалії суспільного й економічного життя України останніх років загострили проблему диверсифікації експорту та імпорту країни як за товарним, так і географічним принципом, що, у свою чергу, в подальшому на тлі євроінтеграційного курсу країни повинно сприяти зростанню рівня відкритості національної економіки.

Питання відкритості економіки, співвіднесення рівня відкритості із національними інтересами, забезпечення економічного суверенітету в умовах поглиблення глобалізації приділено значну увагу у працях українських вчених В. Базилевича, О. Задоя, О. Кремень, К. Ладиченко, Т. Мельник та інш. [1–5].

Різноманіття підходів до визначення відкритої економіки у сучасній економічній науці окреслюють значне коло питань функціонування національної економіки України в умовах поглиблення глобалізації на шляху підвищення ролі країни у світогосподарських процесах. Класичний підхід до відкритості економіки як стану, при якому національна економіка мінімально обмежує свою участь у міжнародних економічних відносинах не відбиває всієї повноти і складності такого процесу як формування відкритої економіки. Сучасні підходи до відкритої економіки базуються не лише на окресленні участі економіки країни у світогосподарських процесах. Більшість сучасних українських вчених акцентують увагу на двох основних процесах, що стимулюють розвиток відкритості економіки, визначаючи місце і значення національної економіки у світовому господарстві: вплив світогосподарських процесів на економіку і створення певних умов для функціонування господарських суб'єктів, які сприяють залученню останніх у міжнародну сферу діяльності.

Починаючи з перших років становлення як самостійної держави, національна економіка України характеризувалася високим рівнем відкритості, про що свідчать зростання експорту та імпорту країни, значення зовнішньоекономічної, експортної та імпортної квоти країни (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка експортної та імпортної квоти України
(розраховано автором за даними [6])**

Показник	роки										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Експортна квота, %	46,86	42,57	40,87	43,73	42,05	46,30	50,37	46,88	40,82	48,64	51,65
Імпортна квота, %	45,36	45,25	45,96	51,12	43,17	48,52	54,45	51,99	45,47	46,09	47,43
Зовнішньо торговельна квота, %	92,21	87,82	86,84	94,84	85,22	94,82	104,82	98,87	86,29	94,73	99,08

Чіткого розмежування потребують поняття «відкритість економіки», «відкрита економіка» і «рівень відкритості», які по суті досить часто сприймаються як синоніми, тобто визначення одно і того ж явища. На думку автора, відкритість економіки - певний стан національної економіки, який визначається впливом світогосподарських процесів на основі поглиблення міжнародного поділу праці і створює умови для активізації міжнародних економічних відносин і міжнародного співробітництва на усіх рівнях: макроекономічному, мезоекономічному, мікроекономічному. Відкрита економіка, таким чином, - це національна економіка, яка розвивається під значним впливом світогосподарських процесів, створюючи умови для активізації господарських відносин усіх суб'єктів господарювання на міжнародному рівні. Рівень відкритості

національної економіки, відповідно, виступає кількісним показником, який характеризує ступінь залучення національної економіки у світогосподарські процеси.

На сучасному етапі становлення національної економіки України основною тенденцією, яка визначає більшість кроків на шляху її включення до світогосподарської системи, є проголошений курс на євроінтеграцію країни. Отже, умови міжнародної економічної діяльності, регулювання зовнішньоекономічних відносин, створення нормативної бази міжнародних економічних відносин, протягом останніх років певною мірою орієнтовані на умови ЄС.

Важливим кроком на шляху формування відкритої економіки України, яка у свою чергу не лише гарантувала би активну участь країни у світогосподарській системі, але і забезпечувала національні економічні інтереси, є диверсифікації імпорту й експорту товарів і послуг по географічному, товарному та ринковому принципах. Зосередженість значної кількості виробників України протягом багатьох років на ринках СНД, небажання пошуку нових партнерів в інших регіонах світу, що потребувало би значних витрат на підвищення конкурентоспроможності продукції, призвело до того, що в останні два роки експорт та імпорт країни скоротились (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка експорту та імпорту України

Показник	роки							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Експорт, млн. дол. США	78708,60	49294,00	63164,60	82186,40	82408,90	74832,30	64106,80	46804,20
Імпорт, млн. дол. США	92003,30	50606,60	66189,90	88843,40	91394,20	83346,50	60750,60	42976,00

Отже, відкритість економіки є об'єктивною умовою функціонування національних економік при поглибленні міжнародної інтеграції, глобалізації та міжнародного поділу праці. Економіка України з перших років незалежності характеризувалась високим ступенем залежності від світогосподарських процесів. На даному етапі розвитку міжнародної інтеграції основним завданням становлення відкритої економіки країни виступає забезпечення національних інтересів у міжнародній сфері, формування енергонезалежної економіки, розвиток повноправного міжнародного економічного партнерства і підвищення конкурентоспроможності національної економіки шляхом подолання її сировинної експортної спрямованості.

Список використаних джерел:

1. Базилевич В. Розвиток внутрішнього ринку в умовах глобалізації : тенденції та суперечності [Текст] / В. Базилевич // Банківська справа. - 2004. - № 2. - С. 7–13.
2. Задоя О.А. Рівновага заощаджень та інвестицій у відкритій економіці / О.А. Задоя // Європейський вектор економічного розвитку. - 2015. - № 2(19). – С. 76–84.
3. Кремень О.І. Відкритість економіки та напрями її оцінки [Електронний ресурс] / О.І. Кремень. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_31/Zmist/1PDF.pdf.
4. Ладиченко К.І. Індикатори вимірювання зовнішньоторгівельної відкритості національної економіки / К.І. Ладиченко // Економічний простір. – № 95. - 2015. – С. 16–25.
5. Мельник Т.М. Забезпечення економічного суверенітету в умовах відкритості економіки / Т.М. Мельник // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015. - № 1. – С. 147–157.
6. Фінансовий портал «Мінфін» Міністерства фінансів України / Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.

Ухналь Н.М.

молодший науковий співробітник

відділу макроекономічного

регулювання та міжнародних економічних відносин

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Світовий страховий ринок вважається частиною глобального фінансово-економічного простору, який об'єднує національні страхові ринки всіх країн світу. Зближення різних сегментів фінансового ринку, зростання міжсекторальних угод поряд з формуванням глобальної фінансової системи призвели до посилення ризику проникнення негативних тенденцій в сферу страхової діяльності. Крах найбільших фінансових конгломератів на світовому фінансовому ринку в період кризи 2008–2009 рр. виявив недоліки і протиріччя систем регулювання як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Проблеми та особливості розвитку світового страхового ринку та механізми їх регулювання перебувають у центрі уваги зарубіжних економістів Дж. Р. Гарвена, М. Його, М. Ротшильда, П. Сігельмана, Дж. Стігліца, Ж.-Ф. Утревіля, І. Чиу, Р. Д. Філіпса. Окремі аспекти функціонування страхового ринку і страхових компаній відображено у працях вітчизняних науковців В. Д. Базилевича, Н. М. Внукової,